

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond: o dată 7 cr., a dóua órá 6 cr., a treia órá 5 cr., și de fiesce care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Redacțiunea și Administrațiunea Unirii«

în
Blaș.

Anul VII.

Blaș 20 Februariü 1897.

Numerul 8.

Spre deficit.

În zilele trecute a publicat ministrul de finanțe rezultatul finanțiar al celor din urmă trei luni din anul 1896. În espoeul său, cu care ministrul își însoțesce darea sa de samă, se încercă a presenta lucrurile în colorii fórt favoritoare, ba cutéză chiar a constata o îmbunătățire față de ultimul pătrar al anului precedent 1895. A nume ne spune, că venitul dărilor directe în 1896 e mai mare cu 1'59 milion de cât în 1895, și că dările de consum, cari în ultimul pătrar al anului 1895 scăduseră cu 1'18 milion floreni, în pătrarul din urmă din anul 1896 ér s'a urcat cu suma de 1'52 milion floreni.

Orî cât s'ar sili inse dl ministru de finanțe a presenta cifrele într'o formă amăgitoare, realitatea tot nu se lasă a fi acoperită. E adecă fórt indiferent, ce rezultă la finea cupărui pătrar de an finanțiar; ceea ce decide, e rezultatul final al anului întreg de gestiune. Numai din acest rezultat se póte judeca, óre aflămu-ne pe calea progresului, ori dórá înaintăm éráși spre deficit.

Și dacă vom privi rezultatul anului întreg de gestiune, atunci situația se presintă în colorii cu totul deosebite de cele arătate de domnul ministru de finanțe în raportul său.

Întru adevăr, dacă socotim tóte venitele și tóte cheltuelile anului finanțiar 1896, atunci aflăm, că venitele au fost 504,330.370 floreni, ér cheltuelile

tot brute au fost 501,828.913 floreni. Asta însămnă, că bilanțul anului se închie cu un escedent de 2,501.457 floreni.

Acum să vedem anii premergători. La anul 1892 escedentul budgetului a fost 16,698.634 floreni; la anul 1893 era 16.873.686 floreni; în anul 1894 era chiar 37,769.937 floreni; în fine la 1895 ér a scădut la 15,023.497 floreni. Și în anul 1896 ce vedem? Vedem, că de la escedentul anului 1895 de 15,023.497 floreni de o dată ne scoborim la un escedent numai de 2,501.457 floreni, va să zică la un escedent mai mic cu aproape 13 milioane floreni.

În fața acestor cifre nu-î folosese domnului ministru de finanțe gruparea rafinată a cifrelor și arătarea comparativă după pătrare de an.

E adevărat, că fluctuațiunile aceste își au esplicarea lor. E adecă știut, că în anii 1892, 1893 și 1894 s'a efectuit, ori mai bine zis s'a finalizat rēscumpărarea regaliilor. E știut și aceea, că rēscumpărarea numită a adus statului un venit cu mult mai mare, de cum a îndrăznit a spera însuși domnul Wekerle, și că multele milioane pe calea acēsta câștigate au intrat în vistieria statului din buzunarul proprietarilor, cari au fost formal despoiați. E în fine știut și aceea, că ministrul Wekerle a întrelăsat ori ce fel de investițiuni nouē, numai ca să póta arēta un escedent de 37 milioane într'un singur an, ca ast fel să-și facă reclam și-și și mai ales nefericitelor legi bisericesci,

cari pe timpul acela agitaseră țara întrégă. Așa se esplică faptul, cum în anul 1895 escedentul a trebuit să scadă dintr'una de la 37 milioane la 15 milioane.

Dar cu tóte că fluctuațiunile se pot esplică în cât va, rămâne totuși adevărat, că diferența de 13 milioane, ce se ivesce cu finea anului 1896 față de 1895, nu se mai póte esplică în chip multămitor. În anul trecut nimic nu s'a întâmplat, ce să póta justifica o scărare așa de enormă a escedentului.

Unde e vorbă de un bilanț de 500 milioane, acolo un escedent de 2 milioane e o sumă așa de bagatelă, în cât nici nu póte fi amintită serios. E mai mult: e semn invederat, că treburile merg fórt réu, și că fără vre o nouă măsură arbitrară, înțelegem vre o conversiune ori alt ceva de acest soiü, nu se va mai poté încunjura deficitul. Pentru că dacă în anul trecut, de și nimic estraordinar nu s'a făcut, s'a ivit așa mare diferență față de escedentul anului premergătoriü, atunci presupunēnd, că tóte vor merge normal în anul acesta, la sfârșit va trebui negreșit, să ajungem în deficit.

Ce vom zice apoi, dacă s'ar ivi necesitatea unei mobilisări fie și numai cât de parțiale? De răsboiü nici nu mai amintim. În urma urmelor răsboiul e o lovitură elementară, independentă de la voea guvernului.

Dar și fără răsboiü și fără de mobilisări nu ne aflăm óre în ajunul reînoinii pactului dualist, respective în

Feuilleton.

„Cel de pe Marte ne-au grăit.“

(Fine.)

Dar durere, pe lună nu se póte observa nici un semn de viață, și noi așa dară avem să ne îndreptăm privirile scrutătoare spre planetul Marte. Aci problema e cu mult mai grea, de și nu se póte zice a priori, că ea nu s'ar poté deslega. De cum va locuitoriü lui Marte dispun de telescopuri așa de puternice ca ale nóstre, și de cum va noi pământeni dispunem de câte va miliarde spre a găti semnele acelea, cari sînt de lipsă, pentru ca să se póta pune la cale corespondența dintre pământ și dintre Marte, și de cum va locuitoriü lui Marte doresc ca și noi, să se pună la cale corespondența acēsta, atunci rezultatul încercărilor e posibil. Numai prin o purcedere unanimă a tuturor popórelor ar poté să se realizeze întreprinderea asta uriașă. Mijlócele acelea simple, cari s'au propus pentru o corespondență cu luna, aci nu ar fi de ajuns. Mai avantajos ar fi, ca să dăm locuitorilor de scire în timp de nópte prin signaluri uriașe de lumină, că noi existăm.

Căci pe când pământul se apropie mai tare de Marte, îi întórcē aproape numai partea sa acoperită de nópte.

Lucru firesc, că în signalurile acestea nocturne are să se folosescă electricitatea fiind ea isvorul de lumină cel mai bogat. Francezul Cros, care a scris deja în 1869 o carte interesantă despre mijlócele de comunicare cu planēții Venus și Marte, a cređut, că prin împreunarea de mănunchiuri de lumină electrice cu oglinđi concave ar poté să se producă o lumină, care ar trebui să apară locuitorilor lui Marte numai pe jumătate așa de slabă ca nouē lumina planetului Neptun, érá acēsta se póte observa limpede deja și cu telescopuri mici. Adevărat că s'ar pretinde o multime fórt mare de lumină electrice cu forță luminătoare fórt mare. În intervaluri mici ar trebui ele să fie împrăștiate preste un teritoriü de cel puțin 100 miluri. Aci e vorbă de a arunca lumina nu numai în depărtare de până 100 km ca din faruri, ci în depărtare de milioane de miluri, și apoi știut este, că lumina scade după cuadratul depărtării, adecă la 5 miluri lumina apare de 25 ori mai slabă de cât la 1 mil.

Dar se așteptă în timp apropiat o dezvoltare surprindătoare în ceea ce privesce

producerea electricității. La lampel electrice cele comune se folosese spre scopul luminării numai o parte mică, la lampel incandescente numai 0'05 din forța aplicată, érá 0'95 părți se perd schimbându-se în căldură. Încercările cele mai nouē ale lui Tesla în spaț golit de aer au gătit calea pentru încunjurarea de perderi așa de mari. Pe basa esperimentărilor lui Tesla ómenii au ajuns la gândul, că sferel mai înalte ale aerului pământesc ar poté să se umple de lumină electrică fórt mare. Pentru locuitoriü lui Marte pământul nostru s'ar preface ast fel într'o stea, care și-ar avé lumină proprie albă vineție. Prin schimbarea și sistarea acesteï lumină sevărșită în intervaluri anumite ar poté să se pună la cale o comunicare optică a pământului nostru cu Marte.

Dar mai înainte de ce am poté face din pământul nostru o singură lampă electrică mare, trebue să ne folosim spre telegrafia aceea optică de timpul, în care Marte și pământul se apropie mai tare de olaltă. Marte se apropie de pământ tot la 2 ani, dar în apropierea cea mai mare posibilă ($7\frac{3}{4}$ milioane de miluri) ajunge tot numai la 16 ani și rămâne în apropierea acēsta tot numai 3—4 luni. Timpul de a cerca realizarea

ajunul statoriciei nouă a cuotei? Mai este oare cineva în țara aceasta, care să creadă, că vom pute ieși din aceste pactări cu mai puțin de 35% cuotă? Să ne pară bine, dacă am pute scăpa cu atâta. Dar ce înseamnă chiar și numai cele 35%? Înseamnă 8 milioane floreni mai mult la cheltueli. Și etă că între împrejurări normale mergând vom ajunge infalibil în deficit.

Ce va fi urma?

O nouă împovorare a contribuabililor. Dar poate-se face o nouă împovorare a contribuabililor fără a băga țara în primejdie?

De o cam dată scim numai un lucru: Mergem spre deficit.

Misiunea presei. — Asociațiunea jurnaliștilor din provincă în 24 a. c. va da un concert în Oradea mare, la care este invitat și episcopul Schlauch. El s'a făcut membru fondator la asociațiune solvind taxa de 200 fl., era celor, cari l-au invitat la concert, le-a adresat următoarele cuvinte: „În Anglia corupțiunea și-a ajuns culmea pe timpul regelui Georgiu III: regele și-a cumpărat chiar și ministrii și parlamentul. Când totul se părea pierdut, nu era pierdut nimica, de oare ce presa era liberă, și presa le-a recucerit și restaurat toate. Așa mare putere e presa. Acastă mare putere înse și folosită în direcțiune contrară rămâne mare. Nu e în stare numai a edifica, ci și a strica. La noi, să nu cercăm, din ce cauze, ar fi și greu a spune precis, e lipsă, să edifice și restaureze. În politică și în societate se arată simptome înfricoșate, e necesar deci, ca presa să lupte cu puteri unite. Pe lângă restaurarea morală e lipsă și de patriotism și religiozitate. Spre răspândirea acestora au să conlucre jurnaliștii magiari. . . . Încă la un lucru voesc a vă atrage atențiunea: fie care om cult respecteză opiniunea, convingerea altora. Acastă să nu o uitați nici când, să o observați și în presă.“

Cuvintele Eminenței Sale cuprind adevărul. El mai putea adăuga, că presa magiară nu e conșcie de chemarea sa; ea susține sistemul liberal cu toate defectele și miseriile lui; ea nutrește șovinismul național, care turbură concordia dintre cetățenii patriei; aceeași presă are demeritul de a ne fi încărcat în spate reformele numite politice-bisericesci. Cunoscând noi spiritul, de care sînt conduși ziaristi jidano-magiari, sîntem siguri, că ei nu vor urma înțeleptele povețe ale eminentului prelat.

Presa liberală în timpul nostru este mercenară, se pune în serviciul celui, ce o plătesce mai bine. Firme ca Haas și Deutsch vor mai fi ele, cari să cumpere opiniunea publică. Și aici este răul cel mai mare, că adevărată presa se pune în serviciul intereselor private și produce o opiniune publică contrară binelui public.

Bosniacii sînt nemulțămiiți. — În provinciile ocupate nici când nu a domnit mulțămire deplină cu domnia austro-ungară. La început s'au opus Mohamedanii în contra domniei creștine; după ce Mohamedanii au început, să fie măguliți de puterea statului, s'au ivit nemulțămiri în populațiunea creștină, cu toate că în orî ce privință locuitorii provinciilor ocupate se bucură de o tractare mai bună, de cât naționalitățile nemagiare de la noi. În Bosnia și Herțegovina statul susține școli cu limba de propunere a poporului. Naționalitatea și religiunea fie cărui cetățean este respectată.

Nemulțămirea o cauză contribuțiunile, cari și la noi apasă destul de greu umerii poporului, apoi guvernarea cea aspră militară, prin care libertatea individului e de tot mărginită. Foile liberale, ca de comun, mai ascriu nemulțămirea și agitațiunii panslaviste, care se străcură din Rusia, Sêrbia și Muntenegru sub masca ortodoxismului.

De curînd reprezentanții mai multor bisericî „ortodoxe sêrbesci“ din Bosnia și Herțegovina au înaintat la cancelaria de ca-

binet a Maiestății Sale un memorandum, în care, — după cum este informată semioficiosa „Pol. Corr.“, — se cuprind cele mai exagerate tânguirii și dorințe, ce la nici un cas nu se pot implini. În 11 a. c. auctoritățile politice au comunicat comunităților bisericesci din Saraievo și Mostar rezoluțiunea, că tânguirea lor la loc preainalt nu a fost luată în considerare meritorie și se reprobă procedura observată la înaintarea memorandumului. Comitetul bisericii „ortodoxe sêrbesci“ din Saraievo, care trăește în discordie cu mitropolitul, este disolvat, și cu conducerea interimală a afacerilor este încredințat un comisar regesc.

Cu politica această auctoritățile bosniace pot să înădușcă pe cât va timp nemulțămirea, ea înse va erumpe mai târziu cu o forță mai mare.

Crisa din Fanar. — Cine ar fi gândit, că membrii puterii bisericii patriarchale în fața pericolilor, celor ce amenință din multe părți auctoritatea lor și biserica lor, și mai ales avînd înaintea ochilor cestiunea încă neresolvită a mitropoliei din Ūsküb se vor încăera în loc de a cerca în tot chipul, pentru ca să împedecă o păgubire ulterioară a bisericii „ortodoxe“? Și în zilele din urmă în sinul sinodului grecesc din Constantinopol colisiunea de păreri și de interese totuși a erupt în flacări așa, cât chiar și afacerile bisericesci cele mai urgente încă trebne să stagneze. Ce s'a întimplat? După cum spun scirile, cari le avem patriarchul „icumenic“ Antim VII în 31 a. tr. a poruncit douor membri opoziționali ai sinodului, mitropoliților din Eraclea și din Echial, să se întorcă în dată în diecesele sale. Aceștia refuzară a o face această, ba cercară a pătrunde în sala sinodului și apoi în biserica catedrală, pentru ca să provoce o demonstrațiune cu scopul de a forța demisionarea patriarchului. Nu ne-am putut lumina, dacă demonstrația a reușit, dar fapt e, că patriarchul în 1 a. c. și-a dat demisia, „în urma desbinării din sinod“, pe

acelei corespondențe optice e deci destul de scurt, și împrejurarea această e cam supărătoare.

Dar încă și mai mult! Cine ne garantază, că astronomii de pe Marte privesc la pămîntul nostru chiar în acel timp, în care noi întreprindem experimentul acela împreunat cu spese și osteneții așa de uriașe? Spre esecutarea acestui experiment vom avé deci să alegem un timp, în care putem fi încredințați despre aceea, că băgarea de samă a locuitorilor lui Marte e îndreptată spre pămîntul nostru, de cum va preste tot se deprind cu astronomia. Un atare moment ar fi cazul, când pămîntul privit de pe Marte se pune înaintea planetului Venus ori înaintea planetului Mercuriu și ast fel acopere pentru locuitorii lui Marte pe unul din planeti aceștia. Ast fel de casuri sînt foarte rare. De aceea e foarte cuminte idea această a lui Bouchacourt: În anul 1905 locuitorii lui Marte vor vedé pămîntul, cum va trece pe dinaintea sôrelui, și în tocmă pe cum noi observăm cu mare interes atari treceri, când le face Venus ori Mercuriu, în tocmă așa vor urmări și astronomii de pe Marte cu observările lor trecerea aceea a pămîntului. Ei atunci vor vedé limpede pămîntul nostru ca o pătă rotundă și neagră, ce trece preste discul cel strălucit al sôrelui. Dacă atunci pe laturea pămîntului cea întorsă spre Marte și acoperită de nôte vom da signalele acelea de lumină, astronomii de pe Marte vor observa semnele acelea, vor conchide la locuitorii inteligenți ai pămîntului și nu vor întârzia a da acestora răspuns.

Să sperăm, că noi vom pute observa răspunsul acela. Telescopurile noastre ne-ar fi de ajuns, ca să-l putem observa. Marte în apropierea lui de pămînt ni-se pare numai de 63 ori mai mic de cât luna plină. E deci de ajuns, ca să ni-l prezentăm de 500 de ori mai mare cu ajutorul telescopului, pentru ca să putem observa pe el obiecte de aceea, cari ar avé estensiune de cel puțin 2 miluri □.

Marte încă se învîrte în jurul osiei sale. Așa dar fiind că nu scim, în care parte a lui Marte și în care moment va apăre signalul acela de răspuns, de aceea astronomii nostri înarmați cu telescopuri au să se posteze în toate părțile feței pămîntului. Și fiind că atmosfera mai desă și plină de pulvere, ce se află în tinuturi mai adânci de ale feței pămîntului, împedecă observările astronomice, astronomii vor avé să se posteze la înălțimi.

De ce fel va fi răspunsul locuitorilor de pe Marte? Mai ușor putem să presupunem, că el va consta în o repetire a signalului, care li-se va fi dat de pe pămînt. Dar se pôte și aceea, ca locuitorii lui Marte să se folosescă în lucrul acesta de un mijloc optic, care pentru noi să fie de totului tot nou. De cum va se va întimpla evenimentul acesta, — eveniment mai interesant de cât toate invențiunile și descoperirile, ce s'au făcut, de când există cultura omenescă, — de cum va vom vedé pe Marte luminând un semn, care noi vom pute să-l privim numai de răspuns la îndrăzneța întrebare, ce o vom fi spedit în univers: atunci introducere „telegrafiei

interplanetare“ optice, — pe cum îi zice Cros. — ar fi numai o cestiune de timp. Fără ca să cunoșcem limba locuitorilor lui Marte, vom învăța pe încetul a-i înțelege, și ei vor învăța a ne înțelege pe noi, pe cum se înțeleg bună oară doi surdomuți. Multă vreme va trebui, să trecă, până ce vom ajunge până la atâta, și multă vreme va trebui să trecă între întrebare și între răspuns. Dar din neam în neam, din veac în veac corespondența asta se va îmbrăca în forme din ce în ce tot mai clare și mai estinse. Fotografia, — asta încă putem să o sperăm, — cu timpul se va perfecționa așa de tare, cât va prinde și va fixa semnele acelea, cari ni-se vor da pe Marte, și așa vom avé un mijloc oare cum automatic, care va împedecă pierderea vre unuia din semnele acelea.

(După „Alte u. neue Welt“ și „Deutscher Hausschatz“.)

Creta.

Luptele crâncene de pe insula Creta, oare când va pămînt clasic, pe cum și evenimentele, ce se așteptă din amestecul poporului autohton cu Grecii înrudiți, au atras erăși atențiunea lumii asupra acestui colț măreț, destinat de la natură, ca să fie una din țerile cele mai fericite, și care astăzi ne presentă tabloul unei pustietăți îngrozitoare.

Creta este situată în spre răsărit de la Grecia, în o egală depărtare de trei continente, în mijlocul celei mai frecventate mări

cum se adauge ca motivare. După o scire din Belgrad cauza opoziției, ce o face patriarchului o parte a sinodului, este, că acesta ar fi fost aplicat, ca în cestiunea mitropoliei din Üsküb să țină cont de dorințele sârbesci. Opoziția numără șapte membri și pretinde, ca patriarchul să revocă ultimele sale dispoziții, sub ceea ce se pare a se înțelege esilarea celor doi mitropoliți în dieceesele lor, de și acesta e o măsură obișnuită a patriarchilor, când vor să scotă din sinod membri de aceia, cari le fac neplăceri. Mai de parte se anunță, că membrii aceia ai sinodului, cari absentau din Constantinopol, au fost chemați la sinod, pentru ca să deslege criza patriarchală; cine i-a chemat, asta nu se spune. Acum se crede, că patriarchul având în vedere, că majoritatea sinodului e împotriva lui, se va retrage în chip definitiv. Duminecă în 7 a. c. s'au înscenat și demonstrațiuni publice împotriva patriarchului.

E posibil, că opoziția sinodală s'a folosit de afacerea din Üsküb ca de pretext al ținutei sale față cu patriarchul, carele poate că s'a vădut silit, să împlinescă nisce concesii, cari le făcuse mai înainte guvernului sârbesc, și a aflat a fi lucru cu minte, să cedeze în punctul acesta, pentru ca așa să încunjure pagube mai mari, de și spunând adevărul Sârbii în Macedonia ridică pretensiuni foarte neîndreptățite. Dar asta, pe cum am zis, va fi fost numai pretextul împotrivirii. Adevărata cauză a ei are să se cerce airia: sinodului i-se pare, că Antim a ședut deja prea multă vreme în scaunul patriarchal, — dór el ocupă scaunul deja de trei ani; — sinodalilor li-se pare, că liniștea idilică în Fanar ține deja prea mult, ei ar voi acum din nou o variație, ar voi póte, să înalțe pe vre unul din mijlocul său pe scaunul patriarchal. Cel ce cunoște firea și istoria acestei instituții sinodale, acela vrând nevrând trebuie să se oprască la părerea acesta.

Felul acesta de sinode nu e o instituție originală a bisericii orientale. Ele pe timpul, când biserica acesta era încă catolică, și

chiar și în timpul cel dintâiu al schismei erau necunoscute. Abia sub stăpânia turcescă s'a născut în Constantinopol sinodul permanent (σύνδος ἐνδεμοῦσα), care asistă patriarchului; imitari de ale lui sînt „sfintele sinode“, cari s'au instituit mai apoi în Rusia și în timpul mai nou în Grecia, România etc. Ele în țeri cu guvernare autocratică sînt un organ și o uneltă, prin care afacerile bisericesti se decid în sensul domnitoriului ori în al vre unui partid aulic. Êr pe airia au sinodele să servescă spre a restrînge puterea capului ierarhic al bisericii naționale ori mai bine al bisericii țerii (patriarch, mitropolit). Privită mai de aproape instituția acesta e contrabandarea unui element protestantic în constituția bisericescă, fie în sens cesaro-papist, fie în sens democratic.

Sinodul permanent al patriarchului din Constantinopol se compune din 12 mitropoliți: de Cesarea (Capadocia), Efes, Cicec (Elespont), Eraclea (Tracia), Nicomedia, Nicea și Calcedon (Bitinia), Dercos (Tracia), Adrianopol, Echial (Tracia), Trapezunt și Amasia (Asia mică). Patru din sinodaliți aceștia au câte o parte din sigilul patriarchal cel mare, și de aceea patriarchul nu póte să estradea anumite documente și așa dară nici să hotărască singur dispozițiile, cari ar avé să se cuprindă în documentele acelea. Dar și de la totalitatea sinodului încă atîrnă patriarchul. Hotarële competenței de altmintea par a nu fi determinate în chip acurat, și sinodul une oria își concede lucruri de acelea, cari de alte ori se consideraū ca ținătoare de competența patriarchului. Așa trecea de alte ori de lucru hotărît, că patriarchul póte să numescă și să revocă pe mitropoliți și pe episcopi, după cum află de bine el însuși. Dar cu privire la Üsküb patriarchul, ca să justifice refuzarea sa de a institui acolo pe un Sârb, s'a provocat la refuzarea sinodului. Preste tot acțiunea sinodului constă aproape numai din o intrigare neîncetată a membrilor între olaltă și împotriva patriarchului și a acestuia împotriva sinodului, și fiesce care

sinodal își are a fară de sinod partisanii săi și-i pune în lucrare în contra celor alalte clice. Urmarea acestei manevrări e, că aproape tot la trei ori patru ani se ivesce câte o crisă patriarchală, și că unul ori altul din mitropoliți, dacă-l pîrtinesc împrejurările, se face în intervaluri de două ori trei ori patriarch. Așa s'au perîndat în deceniul ultim pe scaunul patriarchal în șir bizar numele Ioachim, Dionisiu, German, Neofit, Antim. Înaintașul după nume al patriarchului de acum Antim VII, așa dară Antim VI fu ales de patriarch și scos din patriarchie de trei ori. Mai pe urmă a trebuit să resigneze (3 Oct. 1873), după ce a fost patriarch 2 ani și 15 zile. Și toate acestea se întîmplă, cu toate că inamovibilitatea patriarchului s'a promis în Hatti-Humaiumul din 18 Februar 1856, s'a hotărît în anul 1858 în așa numitul sinod general al „ortodoxilor“ și s'a aprobat din partea Porții.

Dacă considerăm, că patriarchul pe lângă toate perderile tot mai are în imperiul otoman cam 150 de episcopi supuși, așa dară între împrejurări normale ar puté să desvólte o acțiune cu efect, nu putem să nu recunoscem în neputința și turburarea faptică a bisericii grecesci mâna pedepsitoare a lui Dumnezeu pentru persistarea păcătoasă în schismă. Sfârșitul crizei patriarchale de acum va fi probabil cel obișnuit: sinodul și notabili grecesci vor alege un patriarch nou, ori vor realege pe un fost patriarch, și apoi se încep intrigile da capo. Nu sună ore între ast fel de împrejurări a batjocură, când alegătorii patriarchului îi dau acestuia voturile sale cu aclamarea: Vrednic este!?

Revistă bisericescă.

Roma.

Se anunță, că cel mai de aproape consistor papal se va ține pe la mijlocul lui Martie, când se vor crea 5 cardinali italieni, 3 francezi și 1 austro-ungar.

din lume; bogată în fructe, cu o climă stîmperată (dulce); având în abundență cele mai deliciose produse, cari se dogoresc numai la arșița sórelui din Sud. Elinii cei vechi o numiau „Insula fericitilor“, ér Homer spune cuvinte de laudă despre cele 90 cetăți ale insulei, despre poporul numeros și despre frumșeta fără sémén a țerii.

Dar e de mult, de când Creta se împărția în ast fel de laude; lumea basmelor a dispărut și cu ea și epitetul de „Insula fericitilor“ s'a întors în nume de batjocură. Astăzi s'ar potrive mai bine, să se numescă insula celor nenorociți, de ore ce abia credem, să mai fie un al doilea petec de pămînt în lume, care să aibă o istorie mai înfrîntătoare, mai plină de omoruri, răsboe și scene îngrozitoare. Încă de la începutul erei creștine Romani, Bizantini, Arabi, Venețiani și Turci au fost stăpâni preste această insulă când va în flóre. Toți aceștia, ca să se asigure în timpul stăpînirii lor față de poporul cerbicos, turbat în rîvna sa după libertate, și poftitor de sânge, au cercat a respândi între ei frică cu hecatombe încercate de jertfe.

Mai mult au avut să se lupte creștinii cu Turcii, și după scirile sesaționale din zilele din urmă éráși au isbucnit flacărele răsboinului. Locuitorii creștini din interiorul insulei sînt foarte evlavioși. Cei de la țărmure de și sînt tot de viță grecescă, în mare parte au trecut la mohamedanism. Acesta este cauza principală a măcelurilor fără sfârșit, cari se întîmplă pe insulă și cari au premers ori ce răscolă. În interiorul mun-

ților răsburarea cu mórte se consideră încă și acum ca un fel de lege sfîntă, și nici chiar Corsicanii nu sînt mai gróznici și mai înfrîntori în mânia lor de cât urmașii Elinilor din frumoasa insulă, unde odinióră a domnit Minos cel drept.

Locuitorii Cretei nici când nu s'au bucurat de nume bun. Ei deprindeau cu predilecție jaful pe mare. Apostolul Paul i-a numit mincinoși și pantece lenese. Epitetul din urmă li-se potrivește de minune și contribuie mult la miseria actuală a insulei. Căci până și pescuitul din apele învecinate îl pórtă Italianii, ér Grecii din Creta umblă gură cască pe stradele din orașe sau trîndăvesc prin cafenelele numeroase bînd și lenvind. Orașele maritime ne presentă un amestec pestriț de popóre. Sosirea unei năi ne oferă o variație în îmbrăcăminte atît de mare și feliurită, cum numai în puține puncte de pe pămînt se póte vedé.

Poporația cea mai primejdiosă sînt Sphakioții, cari locuesc în văile și pe poddele muntelui Alb și Madaras. Aici s'a conservat mai bine adevărul sânge grec, aici veți adese ori tipuri, cari séménă fórte mult cu formele clasice, cunoscute din numeroasele statue antice.

Muntenii aceștia baricadându-se în sinul munților și-au ținut libertatea, chiar și după ce insula ajunsese în mâna Turcilor. Sînt numeroase expedițiile de răsboiu, pe cari le-au făcut deosebiți guvernori în contra acestora; dar tot de una trupele turcesci se întorceau cu capetele sparte. Abia la 1868 le-a succes,

ca să supună pe acest popor vînjos și mândru; dar în simțemintele sale până astăzi a rémas nevrînt. Când apucă ei puscile cele lungi, se cutremură tot podeiul, și astăzi ei sînt aceia, cari au provocat răscolă pe insulă.

Turcii sînt pe insulă în minoritate mare: 90.000 față cu 210.000 creștini; mai numeroși sînt Turcii prin orașe și a nume prin Candia, grecesce Herakleion sau Megalokastron. Singur ei sînt, cari în insulă au ridicat comerțul și industria la ore care însemnătate; negoțul cu Levantele tot ei îl pórtă, nu mai puțin alte întreprinderi mai însemnate. Față de străini, cari cercetéză insula, sînt a dese ori cu cea mai mare prevenire și ospitalitate. Acestă virtute de alt cum o au toți locuitorii insulei; fie care Grec este gata a-i da óspelui său mîncare și locuință, alte serviții înse nu-ți face nici pentru plată.

O plimbare prin insulă ofere celor de o natură poetică mult farmec.

Orașele, pe lângă totă murdăria și câinii tolăniți pe străđi, sînt interesante de ajuns, p. e. Canea privită de pe mare este de o frumșetă romantică.

Până în ziua de astăzi se ved în ele urmele domniei venețiane, și rămășițe numeroase de edificii ne reamintesc de „regina mării“; lângă ele se ridică în înălțime minaretele svelte, căsile turcesci cu coperișul plan dau mâna cu bisericile cu turnuri gotice, ér în dērăptul lor se ivesc piscurile muntelui alb, care numai vara e lipsit de zăpadă. Canea are 18.000 locuitori, dintre cari 11.000

Revistă politică.

Afaceri interne.

Kossuthiștii ca aliați ai guvernului devin tot mai îndrăzneți. Kossuth Ferencz a făcut propunerea, ca în 1898 să se serbeze amintirea revoluțiunii din 1848.

În 12 a. c. s'a cerut ținerea unei ședințe dietale secrete, în care guvernul să dea deslușiri despre situația din Grecia, și să se esmită o comisiune parlamentară dintre membrii tuturor partidelor, care comisiune să prezente eventual și o propunere referitoare la atitudinea statului nostru față de cele ce se petrec în Orient. Ședința s'a ținut, dară Báuffy n'a dat nici o deslușire, ci s'a încercat a arăta, că nu era nici o lipsă de a se ține o atare ședință, de și mai înainte și el și-a dat consensul la ținerea ei.

Tot în ședința dietală din 12 s'a terminat dezbaterile bugetului ministeriului de comerț, și s'a primit proiectul de lege despre înlocuirea loteriei mici prin introducerea sortilor de clasă sub controla statului.

Luni s'a început dezbaterile speciale a bugetului ministeriului de agricultură, care dezbateri decurge după șablon. Guvernamentalii ascriu ministrului Darányi merite, la cari nici nu s'a visat, érá opoziționalii constatând miseriile agrare nu recomandă nici un mijloc practic și eficace spre delăturarea lor. Mișcările socialismului agrar și unii și alții le ascriu agitațiunilor, ce le fac emisarii socialismului internațional din străinătate. Talián, care se crede a cunoște natura socialismului agrar din Ungaria, de nou recomandă o purcedere energică în contra curentului socialist; de astă dată zice, că se purcede cu violență, dară nici nu e permis a trada slăbiciune. Constată, că lucrătorilor din Alföld, cari au venit anual de preste 300 fl., le merge mai bine de cât la economii mici și la cei de mijloc. Presa socialistă o cualifică

sînt Turci, restul sînt indigenii Greci și străini. Consulii statelor europene locuiesc mai ales în Chalepa, care este mai sănătoasă și mai curată. Candia, cel mai mare oraș de pe insulă, numără preste 25.000 de locuitori; și aici Turcii sînt în majoritate, și tot ast fel și în Rethymno, unde față de 2000 de creștini sînt 7000 Turci.

În lăuntru țării găsești pe tot locul rămășițe de ale trecutului și urme de ale timpului modern. Mulțime de mănăstiri, cari au aparința unor fortărețe, sînt împrăștiate pe ici pe colo, servind tinerilor creteni ca loc de instrucție. Stradele sînt mai tot de una de nestrăbătut ca în toate țările turcesci. Natura înse se desfășură pretutindenea în totă frumuseța și deplinătatea. Păduri nu sînt multe și nici mari. Nu a rare ori înse dai de dumbrăvi de oliv, portocali, lămâi, migdali. Pretutindenea o floră variată cu tufșuri și ierburii pline de parfum. Creta e patria gutăilor; mierea și vinul din Creta fac concurență până și celor din Italia și Spania.

De aci se vede, că Creta ar pute fi un paradis, un grănar pentru o populație numărösă, avută prin produsele țării, prin comerț și industrie. Dar poporul de azi consideră domnia turcescă ca o povară de ne-suportat și ca o rușine; totă speranța și mântuirea și-a pus-o în unirea cu Grecia.

de antipatriotică și ireligioasă. Liberalismul a învățat-o, să fie așa.

În ședința de Joi a dietei deputatul Werner Gyula, — pare-ni-se, că reprezintă cercul Ighiului, — laudă tendința guvernului de a promova colonizarea Magiarilor între naționalități. Arată, că numărul Românilor în unele comitate a crescut în proporțiuni mari. Împrejurarea acésta desminte tânguirea, că Ungaria ar oprima pe Români. Dacă naționalitățile ar fi apăsate, ele nu ar pute cucerii teren de la Magiari. În Ardeal partea cea mai mare a pămîntului e în mâna Românilor, căci ei bine știu, că al cui e pămîntul, a aceluia e și țara. Îndemnă societatea magiară, că să ajute pe Magiari, și impută partidului poporal, că a acceptat de ale sale tânguirile ultraștilor naționaliști. — Ministrul de agricultură Darányi răspunde antevorbitorilor și promite reforme pentru ameliorarea sortii lucrătorilor și a micilor economii.

Germania.

Asoțierea agronomilor germani a ținut o adunare în Berlin. Din raportul comitetului se vede, că asoțierea numără preste 200.000 de membri. Oratorii pentru promovarea intereselor agrare pretind, să se înfrine înșelăciunile, ce se comit și acum la bursă, și să se impedece invasiunea Jidovilor din Galiția și Rusia.

România.

Crisa ministerială anunțată de cătră foi se pare acum neevitabilă. Partisanii lui Sturdza nu sînt mulțumiți cu Aurelian. Sturdzistul C. Stoicescu și-a dat dimisiunea din postul de ministru al afacerilor esterne. Aurelian s'a încercat de a-l reține în cabinet, dară fără succes. D. Sturdza și Ferichide încă au fost imbiați cu portofoliul esternelor, până acum înse au refuzat, aducînd în perplesitate cabinetul Aurelian. O parte mare a național-liberalilor ar vedé éráși bucuros pe Sturdza în fruntea guvernului.

În vederea evenimentelor din Orient în România se lucră cu mare zel la prevederea armatei cu cele de lipsă, ca așa la momentul dat să pótă pași pe câmpul de luptă.

Ministrul de război a cerut de la parlament un credit de 3,300.000 lei pentru aprovizionarea cu cartușe.

Grecia.

Barbariile musulmane din Creta, ori cât de mari ar fi ele, nu justifică întrevinerea înarmată a Greciei și ocuparea Cretei cu trupe grecesci, cu atât mai virtos, cu cât poporul grecesc din regat este mai miser și în unele privințe are o sorțe mai de compătimit de cât cel de pe insula Creta. Apoi ocuparea Cretei costeză milioane, cari nu îi imbuldesc pe Greci.

Pe cum se anunță lui „Pol. Corr.“, reprezentanții puterilor străine de repește ori au făcut atent regimul grecesc, să se abțină de la atitudinea agresivă în cestiunea Cretei; mai de parte să nu mai nutrască pe teritoriul Greciei agitațiunea din Tesalia și Macedonia.

Crisa ministerială se pare neevita-

bilă; cabinetul Delijanis nu scie, că óre să urmeze glasul poporului doritor de luptă, sau dóră să cedeze presiunii, ce o fac puterile europene în interesul păcii.

Delijanis de repește ori a rugat pe regele, să-i primescă dimisiunea, de óre ce nu este aplicat a primi nici înaintea Europei și nici înaintea poporului grecesc responsabilitatea pentru eventualele încurcături. Greutatea situațiunii o măresce lipsa de bani în cassa statului. Ministrul de finanțe a cercat, să contragă împrumut de la grupurile financiale din Paris, Berlin și Petersburg, dară pretutindenea i-s'a dat a înțelege, că până ce nu se vor delătura datoriile vechi, în deșert umblă, să contragă altele noué.

În privința finanțelor nici Grecia nu stă departe de Turcia.

Turcia.

Ciocnirile sângeröse dintre creștini și dintre Mohamedanii fanatisați de pe Creta se continuă.

Marile puteri europene, spre a pune o dată capet măcelului din Creta și turburărilor din Turcia, sînt hotărîte a recurge la măsuri mai eficace față cu regimul turcesc.

De o cam dată cu consensul autorităților turcesci un detașament de marinari constătători din câte 100 ostași Ruși, Francezi, Anglez și 50 ostași austro-ungari au ocupat cetatea Canea de pe Creta. Un alt detașament ca și cel din-tăiu e gata, să debarce în ori ce moment. Ocuparea cetății Canea a notificat-o comandantului escadrei grecesci recercându-l a ține cont de dreptul internațional.

Colonelul grec Vassos, care încă a debarcat pe Creta, a declarat insula de ocupată în numele regelui său și prin o proclamațiune a provocat populațiunea, să se supună, promițînd, că va fi respectată viața și averea fie căru locuitor fără deosebire de religiune ori naționalitate.

Tóte puterile europene sînt de acord, ca să se impedece ocuparea Cretei din partea Greciei.

Probabil, că puterile europene, după ce vor fi ocupat și liniștit Creta, o vor declara de autonomă sub suzeranitatea sultanului și garanța marilor puteri. Pe calea acésta vor fi mulțumiți creștinii, și Mohamedanii încă nu vor avé causă de a fi nemulțumiți.

Puterile europene nu se mărginesc numai la pacificarea Cretei, ci vor constrînge pe Turcia a introduce reformele necesare și în cele alalte provințe.

Regimul turcesc a chemat sub arme încă 50.000 de ostași.

Se anunță, că în Macedonia din nou se încep mișcările revoluționare.

Corespondințe.

Sat-Şugatag 8 Februar 1897.

Onorată Redacțiune!

În Veneratul Capitul catedral din Gherla au fost vacante trei staluri canonice, dintre cari două deja sînt completate. La stalul de canonic prebendat s'a numit Rsm. D. Ioan Ivasco parocul din Siget.

Este cunoscut, că parochia din Siget

cu ocaziunea înființării diecesei Gherlane în anul 1853 a trecut cu Români și cu Ruteni la diecesa rutină a Muncaciului; și numai energiei Escelenței Sale Preasfințitului Domn Episcop Mihail Pavel ca fost vicar al Maramurșului îi putem mulțumi, că în anul 1871 Românii greco-catolici din Siget au redobândit parochia lor română.

Înse poporenii greco-catolici români din Siget n'au avut biserică, n'au avut casă parochială, și numai din grația Episcopilor latini din Satu-mare au dobândit o capelă mică, în carea aproape 20 de ani au ascultat sfințele Liturgii, stând o parte a poporului înaintea capelei și ingenunchiând acolo în piață.

Fiind foarte miser poporul român din Siget, a fost lipsă acolo de un preot, care să se îndestulască cu puțin, și Escelența Sa Mihail Pavel ca Episcop de Gherla în 1873 a trimis de preot al Românilor din Siget pe Ioan Ivasco, preot celibat și piț, care a servit în restimp de 23 ani în acea parochia fără de a avea locuință preoțască, fără de a primi lectical, ci numai puținele competențe stolare, în cât pe acel timp venitul lui abia a fost de 3—400 fl. Rsm. D. Ioan Ivasco întru administrarea acelei parochii s'a luptat cu multe greutate, dînsul așa zicînd cu jertfe mari a susținut parochia greco-catolică română din Siget, și lui îi putem mulțumi, că poporenii nostri din Siget iubesc foarte tare biserica și némul lor românesc.

După multe recurse și umblete Înaltul Erar a luat asupra-și patronatul parochiei greco-catolice române din Siget, și în 1892 s'a sfințit biserica cea nouă din Siget, la zidirea căreia Înaltul Erar a dat 14.000 fl., ér poporenii români din Maramurș 16.000 fl.

Mult, foarte mult a ostenit Rsm. D. Ioan Ivasco și pentru zidirea acelei biserici, dar ostenela și jertfa lui a fost mai mare cu zidirea casei parochiale și cantorale.

La toate zidirile acestea a oferit din al său aproape 2.000 fl.

Dînsul a zidit în parochia Apsa de jos, locul născerii sale, o casă frumoasă parochială, la zidirea careia a concurs cu 600 fl.

Ioan Ivasco este frate dulce cu Mihail cândva Ivasco, fost profesor de teologie în Gherla, care a dus o viață pie, să nu zic sfință, și toți aceia, cari cunosc pe Rsm. D. Ioan Ivasco, pot să mărturisescă, că zelul și pietatea lui sînt nespuse de mari, în tocmă ca a fratelui său repausat; dînsul este un preot cuvios, bărbat solid și gata a jertfi pentru binele comun.

Dînsul n'a cercat mărirea, n'a cercat distincțiunile, și totuși le-a dobîndit, căci Escelența Sa Preasfințitul Domn Episcop Dr. Ioan Szabó l-a cunoscut bine fiindu-i superior ca rector în alumneul de la Oradea Mare 8 ani de zile.

Rsm. Ioan Ivasco a dorit, să fie dispus de paroc în Apsa de jos, locul său natal, și când a fost încunoscînt, că este numit canonic, a plâns de necas, că dobîndesce o distincțiune, după care n'a umblat, și era gata, să abzică de stalul canonical.

Aievea arare ori se află atari bărbați între clericii celibi, cari să nu dorască de cât o parochie mică.

Veneratul cler din Maramurș sub conducerea Rsmului vicar Tit Bud a gratulat nou numitul domn canonic, care gratulare a primit-o foarte emoționat și exprimând, că dînsul nici când n'a umblat după acea di-

stincțiune, a promis a fi și de acuma frate bun al fraților și ajutor al poporului greco-catolic român din Maramurș, din a cărui sîn a ieșit.

Prin numirea Rsm. D. Ioan Ivasco Veneratul Capitul cathedral din Gherla a dobîndit un bărbat piț, învățat și cu judecată foarte sănătoasă, care va servi spre onoarea celui Venerat Capitul, ér Escelența Sa Preas. D. Episcop al nostru a dobîndit un consiliariu deștept, care nu privește în fața ómenilor, ci judecă după dreptate, care toate, câte le are, deja le-a testat pentru institute filantropice, și de la care sperăm și în venitor mult bine.

Numirea Rsm. D. Ivasco ne face bucurie mare nouă Maramurșenilor, căci din acest comitat și din némul Ivasco deja în 1776 a fost în Capitulul cel dintăiu de la Ungvár un canonic cu numele Demetriu Ivasco, profesor de teologie pentru clericii români, paroc în Turț și archidiacon al Sătmarelui, sub conducerea căruia în Turț a fost și teologie morală, și dintre clericii crescuți sub conducerea lui s'au ales mulți preoți bravi în comitatul Sătmarelui și al Ugocei. Apoi Maramurșul a dat Archidiecesei pe Înalt. Preas. D. Mitropolit Dr. Victor Mihályi, de aici s'a făcut Episcop Escelența Sa Mihail Pavel, și acum din acest comitat s'a ales de nou și un canonic, care este cu totul demn de acea dignitate, și căruia îi oftăm, ca bunul Dumnezeu să-i de-a viață lungă și fericită. Să ajungă și dînsul Meceenate mare al poporului nostru, cum sînt Preasfinții Lor Archiepiscopul nostru și Episcopul de la Oradea Mare. Ér Escelenței Sale Preas. D. Episcop Dr. Ioan Szabó cu umilită fiescă trebe să-i mulțămescă pentru această nimerită alegere clerul Maramurș, ba și întreg clerul diecesan.

Victor Berinde
capelan vicarial.

Nr 61 - 1897.

Convocare.

În sensul §§. 21 și 25 din Statutele „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ se convocă adunare generală extraordinară în Sibiu pe zilele 10 și 11 Martie 1897 stilul nou, pe lângă următoarea

Programă:

Mercuri în 10 Martie:

Ședința I. cu ordinea de zi:

1. Deschiderea ședinței la 4 ore după amezî;
2. Raportul comitetului central relativ la statutele cele noue și în special relativ la modificarea titlului Asociațiunii, în firul rescriptului ministeriului regese de interne dto 6 Ianuarie a. c. Nr. 1310, Pres.;
3. Numirea unei comisii pentru cenzurarea raportului și prezentarea unui proiect de conclud.

Joi în 11 Martie:

Ședința II. cu ordinea de zi:

1. Deschiderea ședinței la 10 ore a. m.
2. Verificarea procesului verbal din ședința precedentă;
3. Raportul comisiei numite în ședința I.;
4. Dispozițiunii pentru verificarea procesului verbal din ședința II.;
5. Închierea ședinței.

Sibiu, din ședința comitetului „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ ținută la 4 Februarie 1897.

I. M. Moldovan
president.

Dr V. Bologna
secr. II.

Noutăți.

Escelența Sa I. P. S. D. Mitropolit Duminecă în 2/14 a. c. și-a serbat a 22-a aniversară a consacării sale de episcop. Escelența Sa a celebrat s. Liturgie în biserica cathedrală fiind asistat de clerul gremial. Pe 1 óră d. m. a invitat la prânz pe asesorii consistoriali, profesorii de s. Teologie și alți membri ai clerului din loc.

Ilustritatea Sa Dr D. Radu, episcopul Lugosului în 11 a. c. s'a dus din Blaș la casa părintescă în Ujfaléu lângă Aiud, unde a fost primit de consăngenii și consătenii săi cu nespuse bucurie. În 19 a. c. Ilustritatea Sa s'a întors la Blaș.

Întru mărirea lui Dumnezeu. George Bucur și soție-sa Ana din Vestem au donat bisericii noastre din Vestem pentru îmbunătățirea averii ei 100 fl. din a cărei interese $\frac{1}{2}$ sînt ale preotului pe lângă o obligațiune ușor de împlinit. Pentru această faptă maritimă în numele curatoratului bisericesc li-se aduce și pe această cale mulțamită. Teodor Coman paroch.

Proces de presă. Curtea cu jurați din Timișóra a declarat pe dl Drăgălină, directorul institutului pedagogic din Caransebeș, de vinovat, că prin un articol publicat în „Dreptatea“ din incidentul „măcelului de la Mehadica“ a vătămă onoarea fiscalilor comitatensî Sulyok și Proștean. Tribunalul adictat ca pedepsă carcer de o zi și 20 fl. amendă.

Administrator al episcopiei sârbesci din Buda este numit prin decretul regal din 27 Ian. archimandritul Luchian Bogdanović.

Tradarea secretului oficios. Tabla reg. din Budapesta a aprobat condamnarea la temniță a diurnistului Pascholdt, care a tradat 2 acte oficiose din ministeriul de agricultură; pedepsa redactorului Inczedy, care a cumpărat cu 25 fl. acele acte, a ridicat-o de la 3 luni de carcer și 400 fl. amendă la 6 luni de carcer și 500 fl. amendă.

Millionari acușați pentru usură. Tabla reg. de la Oradea mare pe basa §. 1. art. de lege XXV din 1883 despre usură a pus sub acusă pe Neumann Samu, Neumann Ede, Neumann Samuel și Neumann Adolf proprietari de fabrică în Arad, cari au împrumutat în 1885 proprietariului de pămînt Jakabffy 40.000 fl. cu acea condițiune, ca acesta să le dea bucate cu 70 cr. mai lesne mm., de cum era în piața din Arad. Mai târziu împrumutându-i sume noue au pus condițiunea, ca să le aducă în Arad grăul cu 4 fl. 50 cr. mm., cucuruzul cu 2 fl. 75 cr. și ovésul cu 2 fl. 75 cr., pe când în piața era grăul cu 7 fl. 30 cr., cucuruzul cu 5 50 cr. și ovésul cu 4 fl. 80 cr. mm.

Primar în Fiume s'a ales în 19 a. c. autonomistul dr Mihail Mailänder. Așa dară clientul guvernului magiar a cădut.

Contele Pongrácz Károly, membru al casei magnaților, a repausat în 15 a. c. În perioada dietală trecută bérânul general a fost deputat dietal și în luptele parlamentare încinse din incidentul reformelor politice-bisericesci a luptat cu rezoluție bărbătescă pentru principiile creștine.

Conferența internațională pentru igienă s'a întrunit la 15 a. c. în Venetia. Obiectul consultărilor îl formeză măsurile, ce ar fi de luat în contra ciumei, care bătue în India.

Poporațiunea Europei. În anul 1885 Europa avuse 337.5 milioane de locuitori, éră în 1895 aproape cu 30 milioane mai mulți. Din acestea 367 milioane s'au venit pe Rusia 97.807.000, pe Germania 53.000.000, pe Austro-Ungaria 41.385.000, pe Marea Britanie 39.134.000, pe Franța 38.343.000, pe Italia 30.913.000, pe Spania 17.560.000, pe Belgii 6.342.000, pe Turcia 5.600.000, pe Portugalia 5.102.000, pe România 5.038.000, pe Svedia 4.837.000, pe Holanda 4.796.000, pe Bulgaria 3.310.000, pe Elvetia 2.921.000, pe Sârbia 2.283.000, pe Grecia 2.187.000, pe Danemarca 2.172.000, pe Norvegia 1.989.000.

Cas de mórte. Vasilie Cheresteș paroc al Bongardului din diecesa Gherlei a repausat în anul al 70-lea al vieții în 11 Februar.

În veci aminirea lui!

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecești.

(Continuare.)

Momentele esențiale ale jertfei s. Eucharistii.

E o învățătură dogmatică declarată de biserică, că în s. liturgie se aduce trei-unului Dumnezeu o „jertfă adevărată și proprie”.¹⁾ Acest adevăr revelat de Dumnezeu se înșiră între acelea „taine dumnezeesci, cari în virtutea naturii sale întrec așa de mult mintea creată, cât ele, de și le-a împărtășit revelațiunea, și omul le-a cunoscut prin credință, totuși rămân acoperite chiar cu vëlul acestei credințe de o anumită întunecime, până când călătorim de parte de Domnul în viața acésta muritoare. Cu toate acestea mintea luminată prin credință, dacă scrutază cu zel, cu evlavie și înțelepțesc, cu ajutorul lui Dumnezeu poate să dobândească o anumită înțelegere și a nume o înțelegere foarte folositoare” a tainelor religiunii creștine și așa și a tainei, ce o cuprinde jertfa s. Eucharistii.²⁾ De aceea nu ne vom îndestuli cu cunoștința, că s. liturgie e o adevărată jertfă, ci vom cere a ne dobîndi o înțelegere mai deplină și mai adâncă a acestei jertfe adorabile.

Întâiu și mai întâiu ne întimpină întrebarea, că în ce stă esența jertfei s. Eucharistii. Pentru ca să găsim răspuns la întrebarea acésta, avem să cercăm, dacă și întru cât se cuprind în celebrarea s. Eucharistii toate momentele acelea, cari se recer în chip necesar și esențial în o jertfă adevărată. Așa dară și în s. liturgie vom cere, care e darul de jertfă, care e preotul jertfătoriu, și în ce se găsește acțiunea sacrificială.

1. Care e în s. liturgie darul de jertfă?

Biserica catolică a declarat, că pe altariu se aduce „una eademque hostia”, de totului tot acela-și dar de jertfă, care s'a adus odinioară pe cruce.³⁾ Dară pe cruce darul de jertfă a fost Christos, sfînta lui omenire, trupul lui și sângele lui. Așa dara tot Christos e și Mielul sacrificial al altarelor noastre; și pe altarele noastre se jertfesc însu-și Dumnezeu-Omul. S. liturgie e jertfa trupului și sîngelui lui Christos. Nici substanța și nici formele pâinii și vinului nu constituie o parte a obiectului de jertfă, de și ele se recer în chip necesar spre sevârșirea jertfei eucharistice. Substanța pâinii și vinului încetază, pentru ca sub formele lor, cari rămân, să-i cuprindă locul Mielul sacrificial cel dumnezeesc. Cu alte cuvinte substanța pâinii și vinului se preface în darul sacrificial al mântuirii, în trupul și sângele Domnului nostru Isus Christos. Formele sacramentale ale pâinii și vinului fac, ca aducerea lui Christos să fie jertfă vizibilă, ele sînt învêlișul acela sensibil, sub care se jertfesc trupul și sângele lui Christos. Trupul acela al lui Christos, care odinioară s'a junghiat pe cruce, și sângele acela al lui Christos, care s'a vîrsat odinioară spre mîrte pe cruce, și prin urmare acel Christos întreg, care s'a jertfit odinioară pe cruce prin darea vieții sale și prin vîrsarea sîngelui său, e pe altariu darul jertfei noastre celei necrutate. Nu poate să existe și nu se poate cugeta dar de jertfă mai înalt și mai sfînt, mai bun și mai prețios de cât Christos Domnul.

2. Cine aduce jertfa s. Eucharistii?

a) Nu suferă îndoelă, că Christos în s. liturgie nu e numai Mielul de jertfă, ci și preotul jertfătoriu. Căci „pe cum s'a jertfit odinioară pe cruce, așa se jertfesc și acum pe altariu, dară în chip necrutat și prin ministerul de preoți”.⁴⁾ Christos e în s. Eucharistie și jertfitul, și jertfătoriu. Ca adevăratul Melchisedec el are preoție neperitoare și-și deprinde fără încetare oficiul preoțesc dându-se „pe sine pentru noi aducere și jertfă lui Dumnezeu întru miros cu bună mirésimă” (Ef. 5, 2), pentru ca să mîntuească pe cei ce vin prin el la Dumnezeu” (Evr. 7, 25).

Dacă Christos în s. liturgie jertfesc întru adevăr, și a nume prin preoții vizibili, atunci urmază, că el e jertfătoriu principal. Pentru ca el să fie cu adevărat jertfătoriu principal, nu e de ajuns atîta, că el a instituit jertfa s. Eucharistii și a rînduit aducerea ei, nici atîta, că el îi împărtășesc virtutea și eficacitatea, ci el trebuie, ca la sevârșirea jertfei s. Eucharistii să conlucre nemijlocit prin sfînta sa omenire. El trebuie să-și deprindă oficiul său preoțesc tot de una și pretutindenea, unde se celebră s. liturgie. Prin gura preotului vizibil schimbă deci Christos ca arhieru în-

visibil elementele pregătite ale pâinii și vinului în trupul și sângele său, adecă transpune trupul și sângele său, omenirea sa, pe sine însu-și în starea jertfei și lucrarea acésta o îndreptă el de o dată spre preamărirea și împăcarea lui Dumnezeu și spre mîntuirea ómenilor. La sevârșirea jertfei s. Eucharistii Domnul adevărat, că în un anumit sens e atîrnătoriu de la serviciul preoților vizibili; dară el cu toate acestea tot de una sevârșesc nemijlocit și în chip principal actul propriu de jertfă. El cu sufletul său, cu voința și inima sa omenescă la fiesce care celebrare a s. liturgii tot de una realizază din nou intenția sa preoțescă sacrificială, neschimbata sa iubire de jertfă, nesecata sa dare spre onórea lui Dumnezeu și spre mîntuirea lumii.

Din toate acestea se pot face mai multe concluzii. Fiind că Christos pe altariu e jertfătoriu nemijlocit și cel mai principal, fiind că el însu-și prin lucrarea sa arhierescă sevârșesc și aduce jertfa s. Eucharistii, de aceea jertfa acésta în tocmai ca și cea de pe cruce are preț nemărginit și deplinire nemărginită; căci preceleanța jertfei atîrnă mai ales de la dignitatea și vrednicia celui ce o aduce. — Mai de parte mai urmază și aceea, că s. Eucharistie e tot de una și pretutindenea jertfa cea neprețuită și nepetabilă, fiind că jertfătoriu principal, Isus Christos, e tot de una nemărginit de sfînt; și curățenia acésta absolută a jertfei s. Eucharistii de loc nu se micșorează, orî cât de nedepliniți și nevrednici ar fi preoții vizibili și locținători.

b) Ca arhieru vecinic după rînduála lui Melchisedec Christos nu încetază până la sfârșitul vécurilor a se jertfi în s. liturgie Părintelui său celui ceresc. Dară el acum nu se jertfesc numai singur și în chip personal și vizibil ca la cina cea de pe urmă și pe cruce, ci în chip nevêdit și cu ajutorul unor locținători omenesci. Christos adevărat că la altariu e jertfătoriu principal, adevărat că el are partea cea dintâiu și mai de frunte în sevârșirea jertfei s. Eucharistii; dară actul acesta totuși nu-l sevârșesc el singur și fără de ajutoriu, ci se folosesc spre acésta de ministri a nume împuterniciți, adecă de preoți chirotoniți în chip legal. Preotul vizibil lucră ca organ viu și liber al lui Isus Christos. El de aceea adevărat că sevârșesc actul de consacrare sau actul propriu de jertfire la altariu numai în chipul uneltei, dară el totuși îl sevârșesc cu adevărat. El în chirotonirea sa primesc puterea și virtutea aceea înaltă, supranaturală și dumnezeescă de a preface trupul în sângele lui Christos din elementele pâinii și vinului, adecă de a jertfi; căci numai Dumnezeu poate să împărtășesc atare putere și virtute. Ea ca preste tot puterea chirotonirii nu se poate perde nici nimici; pe cât de puțin nu se poate șterge din sufletul preotului caracterul preoțesc, în tocmai așa nu i-se poate lua puterea de a jertfi. Orî care preot chirotonit în chip valid, înse numai acesta singur, poate deci să sevârșesc jertfa s. Eucharistii; el în lucrul acesta tot de una ține locul persoanei lui Christos și lucră în numele lui ca ministru împuternicit. În asta se cuprinde poziția și dignitatea preceleanță a preotului jertfătoriu în asemănare cu cei alalți credincioși, cărora nu li-s'a împărtășit o atare putere cerescă de a jertfi.

c) Preotul jertfătoriu nu funcționează numai ca locținătoriu și organ al lui Christos, ci și în numele și din comisia bisericii. S. Eucharistie e adecă proprietatea bisericii lui Christos: ei i-a lăsat-o Christos de moștenire,¹⁾ pentru ca ea să aibă de-a pururea putința de a presta celui Preaînalt închinăciunea și gloriificarea, ce i-se cuvine, și de a încărca tot de o dată cu bogăția tuturor binecuvîntărilor pe fiii săi, cei ce au lipsă de ajutoriu. În îmbelșugarea sa de har și bunătate dumnezeescă Christos a dăruit trupul și sângele său, s'a dat pe sine însu-și cu toate comorile grației sale bisericii și s'a pus ca dar sacrificial în mâinile ei, pentru ca ea să-l aducă de jertfă. Biserica aci o înțelegem de spre toți credincioși, întru cât uniți fiind între olaltă și alipiți fiind de legitimi săi păstori formază o singură turmă și o singură împărăție, unicul trup taînic și unica mirésă a lui Christos. Întrégă biserica aduce deci jertfa s. Eucharistii; acésta e adecă un act public și solemn al cultului dumnezeesc, care act se sevârșesc tot de una în numele și spre binele poporului întreg al lui Dumnezeu. Dară biserica nu poate jertfi fără de preot. Acesta „se lea din ómeni pentru ómeni” (Evr. 5, 1), adecă pentru ca să sevârșesc și să aducă jertfa în numele credincioșilor, ca mijlocitoriu între Dumnezeu și între popor. Preotul la altariu e deci locținătoriu împuternicit al lui Isus Christos și al bisericii, dar în

¹⁾ Conc. Trid. sess. XXII. can. 1.

²⁾ Conc. Vatic. Constit. de Fide cap. 4.

³⁾ Conc. Trid. sess. XXII. cap. 2.

⁴⁾ Conc. Trid. sess. XXII. cap. 2.

¹⁾ Conc. Trid. sess. XXII. cap. 1.

chipuri diferite: Isus Christos, Arhiepiscopul dumnezeesc, jertfesc prin preot ca prin ministrul său subordonat; biserica dimpotrivă jertfesc prin preot ca prin mijlocitoriul său pus de Dumnezeu preste ea. Preotul suplinesce persoana lui Christos și biserica mai de aproape în aceea, că consacreză, adică sevârșește actul sacrificial din s. Eucharistie; el mai lucrăză apoi și mai grăește și în numele bisericii prin aceea, că sevârșește și cele alalte acțiuni ale cultului dumnezeesc, adică ceremoniile și rugăciunile liturgiei, cari însoțesc și încunjură acțiunea sacrificială.

Preotul jertfesc decî în numele bisericii, în numele a tot poporul creștinesc așa, că toți credincioșii ca membri ai bisericii aduc printr'însul ca prin locinătorul său cel puțin în chip *habitual* jertfa s. Eucharistii. Și din cauza acesta încă numește

mai marele Apostolilor comunitatea creștină „preoție sfântă“, „preoție împărătească“, chemată spre a aduce „jertfe spirituale plăcute lui Dumnezeu prin Isus Christos“ (I Petr. 2, 5. 9). Participarea *actuală* a singuraticilor credincioși în celebrarea jertfei eucharistice pôte să se întîmple în diferite măsuri, după cum activitatea și conlucrarea lor e sau numai internă sau de o dată și esternă. Așa p. es. cel ce se cuminecă într'însa, cel ce servește la altariu, cel ce dispune, să se celebreze s. liturgie, ori prestă cele de lipsă spre acesta, acela ȳea parte în chip mai emiuent la aducerea jertfei, de cât acela, care numai în chip intern, adică fără de a fi de față la s. liturgie ori fără de a conlucra într'alt chip într'însa, împreună intențiunea sa cu acțiunea și rugăciunea sacrificială a preotului celui ce celebrează s. liturgie. (Va urma.)

Ben Hur

saū

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

„Și mama?“ întrebă Esther.

„Ai numai răbdare, fiica mea, și vei auzi tôte. Mai înainte de ce ași sfârși, tu te vei convinge, că mai curînd ași puté, să nîț de mine de cât de mamă-ta... La sfârșitul sclăviei mele m'am suit în Ierusalim la sêrbătorea pascilor. Stăpânul meu m'a primit în casa sa. Eū îl iubiam și l-am rugat, să mă țină în serviciul său. El s'a învoit, și érá l-am servit șapte ani, dar pe simbric ca fî al lui Israil. În numele lui conduceam întreprinderi pe mare și pe uscat; am condus caravane spre rêsărit până la Susa și la Persepolis și încă și mai de parte până în țerile mêtasei. Călătorii periculoase aū fost acelea, fiica mea, dar Domnul a binecuvîntat tôte, câte am întreprins. Am adus a casă dobîndi bogate principelui, érá mie mî-am câștigat cunoscînțe încă și mai bogate, fără de cari nu ași fi putut învinge cu problemele acelea, cari de atunci a trebuit, să le ȳeău asupra-mi... O dată am fost óspele principelui în casa lui din Ierusalim. O sclavă a intrat cu câte va felii de pâne pe o tablă. Ea mai întăiū a venit la mine. Atunci am vêdut pe mamă-ta și am iubit-o, și am dus de acolo în taĳna inimii mele chipul ei. Nu a trecut multă vreme, și eū m'am dus la principele și l-am rugat, să mî-o dea de soție. El mî-a spus, că ea e sclavă pe vecie, dar dacă ea o va pofti, el îi va da libertatea, ca să mi-se împlinésca dorința. Ea mî-a dăruit iubire pentru iubire; dar ea era fericită în poziția sa de sclavă și nu a voit să primésca libertatea. O am rugat, o am jurat érá și érá, de câte ori am ajuns la Ierusalim. Ea mî-a rêspons tot de una, că ea imi va fi soție, dacă eū mă voiū face soțul ei în sclăvie. Străbunul nostru Iacob a servit de două ori câte șapte ani pentru Rachila sa. Să nu pot face și eū asemenea pentru a mea? Dar mamă-ta a rêmas pe lângă aceea, că eū să mă fac mai întăiū sclav pe vecie asemenea ei. M'am dus, dar éram venit. Privesce, Esther, privesce aici.“ El îi arêta urechea sa stîngă.

„Veđi aci semnul sulei?“

„Vêd,“ rêsponse ea, „și vêd și aceea, cât de mult ai iubit pe mama.“

„Iubesce-o și tu, Esther! Mai mult mî-a fost ea mie de cât Sulamitena împêratului cântăreț, mai frumoasă și mai nepetată; ea a fost ca un izvor în grădină, ca o fântână de apă vie, ca rîulețele Livannului! Stăpânul meu la rugarea mea m'a dus la ju-

decători și apoi la ușa sa; acolo mî-a sfredelit urechea cu sula, țintuindu-mé de stîlpul uși, și eū m'am făcut sclavul lui pe tótă viața. Așa am dobîndit pe Rachila mea. Fost-a vre o dată iubire ca iubirea mea?“

Esther se plecă și-l sărută, și în tăcere își aducea a minte de repausata.

„Stăpânul meu,“ continuă neguțatoriul, „a perit în mare. Acesta a fost durerea cea dintăiū, care m'a ajuns. Jale a fost atunci în casa lui în Ierusalim și într'a mea aici în Antiochia, căci aici locuiam eū deja atunci. Și acum, Esther, ascultă-mé cu băgare de samă! După ce bunul principe murise, eū am fost ispravnicul cel dintăiū al averii lui. Tôte cele ce avuse el, aū ajuns sub inspecția ori administrația mea. De aci poți să veđi, cât de mult m'a iubit, și cât de mare i-a fost încrederea față cu mine. Eū am grăbit la Ierusalim, ca să dau samă vêduvei. Ea m'a lăsat în ispravnicia mea. De aci înainte am desvoltat o sirguintă încă și mai mare. Neguțatoria crescū din an în an. Așa aū trecut zece ani; atunci a venit nefericirea, despre care grăise tînerul, — o întîmplare, pe cum spunea el, o întîmplare, care a lovit pe procuratorul Grat. Romanul a privit-o de atentat asupra vieții lui. Sub acest pretext cu învoirea împêratului a cuprins întrégă averea nemésurată a vêduvei și a copiilor ei. Cu atâta nu s'a îndestulit. Pentru ca să fie cu atât mai sigur de posesia sa cea nouă, a delăturat pe toți cei interesați. Din ziua aceea înfricoșată s'a pierdut cu totul urma familiei lui Hur. Fiul lui, pe care l-am vêdut, pe când era prunc mic, a fost osîndit la galere. Despre vêduvă și despre fată așa se crede, că sînt îngropate în vre una din nenumeratele închisori ale Iudeei, cari dacă aū primit o dată în lăuntru său pe cei osîndiți, sînt asemenea mormintelor, sigilate și închise. Ele s'aū pierdut ast fel din amintirea ómenilor, ca și cum le-ar fi înghițit marea, fără ca să o vadă ochiū de om. Nici o dată nu am putut, să aflăm, cum aū murit ele, ba nici aceea nu o scim, dacă aū murit.“

Ochii Estherei erau scâlțați în lacrimi.

(Va urma.)

Bibliografie.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Editor și redactor rêspondător:

Dr Victor Szmigelski.

(7) 1—1

Concurs.

Devenind vacant postul de învățătore la școla de fetițe confes. gr. cat română din opidul Șomcuta mare, pentru ocuparea acestui post se deschide concurs până în 1 Mărțișor a c. st. n., când va fi alegerea.

Emolumentele sînt:

1. Salariū anual 300 fl. v. a. solvit regulat din cassa școlii în rate lunare anticipative;

2. Relut pentru cuartir 40 fl. v. a. solvit în două rate;

3. Relut pentru focărit 40 fl. v. a., din care este a se încălzi și școla;

4. Relut pentru scripturistic 20 fl. v. a. Reflectantele aū a dovedi cu documente în original cualificațiunea lor în sensul legilor de instrucțiune în vîgore.

Postul se pôte ocupa în dată după alegere, ori — eventual — numai cu 1 Septembrie a. c., ceea ce este a se declara expres în petițiunile reflectantelor adresate acestui oficiū protopopesc până la terminul indicat.

Șomcuta mare (N.-Somkut — Szatmár m.) 12 Februar 1897.

Ioan Serbu
prot. gr. cat. preș. sen. școl.

Elia Pop
not. sen. școl.

Concurs la fundațiunile:

Filipan, Caian și Timariū.

Spre ocuparea următoarelor dotațiuni anuale din fundațiuni aggreminate fondului Bobian:

I. Din fundațiunea *Filipiană I.* de 32 fl. 55 cr., carea a devenit vacantă prin mórtea protopopului Biei Zacharie Bran.

Concurenții aū să documenteze: 1. că se țin de clerul român greco-catolic, 2. că sînt consăngenii cu fondatorul de pia memorie Vasiliū Filipan fost preposit capitular în Blaș.

II. Din fundațiunea *Caianiană* de 32 fl., carea a devenit vacantă tot prin mórtea protopopului numit mai sus.

Concurenții vor avé să documenteze, că se țin de clerul român gr. cat al Diecesei Făgărașului și se află în cura animarum. Dintre concurenți cei ce vor dovedi, că sînt consăngenii sau afini cu fondatorul de pia memorie Demetriū sen. Caian, fost preposit capitular în Blaș, vor avé preferință.

III. Din Fundațiunea *Timariană* de 48 fl. 82 cr. devenită vacantă prin mórtea fostului profesor Francisc Giulan.

Concurenții vor avé să documenteze, că se țin de clerul român gr. cat. al diecesei Făgărașului și se află în cura animarum.

Concursele în calea respectivelor oficii protopopesce să se așternă la acest Consistoriū până la 10 April 1897.

Blaș din ședința consistorială ținută în 6 Februar 1897.

Victor Mihályi m. p.

Archiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș.

(8) 1—3

Pilulele curăţitoare de sânge

numite mai de mult pilule universale ale lui

I. PSEPHOFER

merită cu tot dreptul numele din urmă, pentru că în adevăr există multe bôle, în cari aceste pilule au confirmat efectul lor în adevăr escelent.

De mulţi ani aceste pilule sînt pretutindenea lăţite, şi puţine familii vor fi, în cari să lipsescă o mică proviziune din acest escelent mijloc de casă.

De mulţi medici aceste pilule au fost şi sînt recomandate ca mijloc de casă, cu deosebire contra tuturor bôlelor, cari se nasc din *mistuirea rea* şi din *obstipaţiune*, ca: *perturbaţiuni în circulaţiua ferii*, *bôle de ficat*, *slăbirea maşelor*, *colică*, *congestiuni de sânge la creeri*, *hemoroidi etc.*

Prin însuşirea lor curăţitoare de sânge ele sînt de efect cu deosebire bun la *anemie* şi la bôlele rezultate din această, ca: *gălbănirea*, *dureri de cap nervose etc.* Afară de aceea aceste pilule curăţitoare de sânge lucră atât de domol, în cât nu cauzăză nici cea mai mică durere, şi prin urmare pot fi luate fără grije şi de persoanele cele mai slabe şi chiar şi de copii.

Aceste *pilule curăţitoare de sânge* se produc veritabile *singur numai în farmacia la „Mărul de aur al imperiului“ a lui I. Pserhofer, Singerstrasse Nr. 15, Viena*, şi costă o şatulă cu 15 pilule 21 cr. v. a., o ruletă cu 6 şatule costă fl. 1.05, trimitere francată cu rambursă fl. 1.40. Trimitându-se banii înainte o ruletă de pilule francată costă fl. 1.25, 2 rulete fl. 2.30, 3 rulete fl. 3.35, 4 rulete fl. 4.40, 5 rulete fl. 5.20, 10 rulete fl. 9.20. Mai puţin ca o ruletă nu se pôte espeda.

NB. În urma lătirii lor mari aceste pilule sînt imitate sub cele mai diferite forme şi numiri; ne rugăm deci a cere apriat *pilulele curăţitoare de sânge ale lui I. Pserhofer* şi a considera numai pe acelea de *veritabile*, a căror instrucţiune de întrebuiţare este provădută cu iscălitura I. Pserhofer şi care pörtă pe inscripţiua coperişului aceea-şi iscălitură cu scrisore *roşie*.

Dintre nenumăratele scrisori, în cari consumenţii acestor pilule mulţănesc pentru sănătatea redobîndită după cele mai diferite şi mai grele bôle, lăsăm să urmeze aici numai puţine, cu observarea, că ori cine, care le-a folosit numai o dată, le recomandă mai de parte:

Köln, 30 Aprilie 1893.

Stimate Domnule Pserhofer! Fii atât de bun şi trimite-mi ăraşi 15 suluri din neîntrecutele Dtale piluri pentru curăţirea sîngelui, cu rambursă postală. Şi prin această îţi exprim sincera mea mulţămită pentru puterea miraculoasă, a pilurilor Dtale.

Rămân cu deplină stimă *Francisc Pawlistik, Köln Lindenthal.*

Hrasche, lângă Flödnik, 12 Septembrie 1887.

Stim. Domn! Voaia lui Dumnezeu a fost, că mi-au venit în mîni pilulele DV., ăracum Vă scriu despre rezultat: m'am fost răcit în patul născerii, aşa că n'am mai putut lucra nimica şi sigur aş fi de ja mörta, dacă nu m'ar fi scăpat miraculoşele Dvöstre pilule. Dumnezeu să Te binecuvinteze de o mie de ori pentru această. Am încredere, că pilulele Dvöstre mă vor vindeca de tot, pe cum au dat şi altora sănătatea.

Teresa Knifc.

Wiener-Neustadt, 9 Decembrie 1887.

Stimabile Domn! Vă exprim cea mai călduroasă mulţămită în numele mătusei mele de 60 de ani. Acesta a pătimit 5 ani de catar

cronic de stomac şi de bôlă de apă. Viaţa îi era chin, şi se credea deja perdută. Din întimplare a căpătat o şatulă din escelentele Dvöstre pilule curăţitoare de sânge şi după întrebuiţarea mai lungă a acestora s'a vindecat.

Cu distins respect *Josefa Weinzettel.*

Eichengraberamt, lângă Gföhl, 27 Martie 1889.

Stimabil Domn! Devotat subscrisul mă rog a-mi trimite încă o dată 4 rulete din pilulele Dvöstre într'adevăr folosite şi escelente. Nu pot întrelăsa a Vă esprima deplina mea recunoştinţă despre valoarea acestor pilule, cari le voi recomanda cu totă căldura tuturor bolnavilor, ori unde voi ave prilej. Despre această mulţămită a mea Te imputernicesc, să faci ori ce întrebuiţare publică.

Cu distins respect *Ignatie Hahn.*

Gotschdorf, lângă Kohlbach, Silesia austriacă, 8 Octombrie 1888.

Stimabile Domn! Te rog frumos a-mi trimite o ruletă cu 6 şatule din pilulele Dvöstre universale curăţitoare de sânge. Numai miraculoşelor Dvöstre pilule am să mulţănesc, că am scăpat de o bôlă de stomac, care m'a chinuit 5 ani de zile. Aceste pilule nu se vor mai găta nici când din casa mea, şi Vă exprim prin această cea mai călduroasă a mea mulţămită.

Cu cel mai mare respect. *Anna Zwickel.*

Licuer de plante alpine de *W. Ottm. Bornhard* din Lindau în contra tuturor suferinţelor de stomac. Un flacon 2 fl. 60 cr, 1/2 flacon 1 fl. 40 cr.

Alifie americană în contra podagrei, cel mai eficace mijloc în contra afecţiunilor podagrose şi reumatice: ca dureri pe şirul spinării, junghiuri în picioare, ischias, migrene, durere nervoasă de dinţi, dureri de cap, junghiuri în urechi, fl. 1.20.

Pomadă de Tannochinină de *I. Pserhofer* de un şir lung de ani recunoscut chiar şi de medici, ca cel mai bun remediu pentru creşterea părului. O dosă mare elegant confecţionată 2 fl.

Emplastru Universal de prof. *Steudel*, în contra ranelor produse prin armă, pe cum şi contra ranelor maligne, umfăturilor la picioare şi glandule, contra furneului şi cöcerii de deget, contra cöcerii peptului şi picioarelor podagrose şi multe alte asemenea manifestăţiuni. 1 borcan 50 cr, trimiterea francată 75 cr.

Fiakerpulver în contra catarelor, răguşelei şi tusei, 1 şatulă 85 cr., trimiterea francată 60 cr.

Spirit de bucate cu şi fără sare 1 flacon 70 cr.

Balsam de degerături de *I. Pserhofer*, de mulţi ani recunoscut de cel mai bun remediu în contra degerăturilor de tot felul, pe cum şi în contra ori şi căruşi fel de rane învechite. 1 borcan 40 cr. cu trimiterea francată 65 cr.

A fără de preparatele aici numite se află toate specialităţile farmaceutice anunţate în ziarele medicale austriace şi în cele străine şi la cerere se procură prompt şi ieftin toţi articoli, cari nu se vor afla pôte în deposit.

Trimiterile prin postă se efectuesc cât se pôte de lute, trimitându-se banii înainte; comande mai mari se trimit cu rambursă. Comandele se vor efectui francate numai atunci, când se va trimite preţul înainte, şi în cazul acesta spesele postale sînt mult mai mici.

Ca veritabile sînt a se privi numai acele, a căror asignaţiune pörtă în colöre neagră numele **I. Pserhofer**, şi acele şatule, ce pörtă pe coperiş acela-şi nume în colöre **roşie**.

Farmacia lui **I. Pserhofer** „la mărul de aur al imperiului“ Viena I., Singerstrasse Nr. 15.

În deposit: **İosif Török, Budapesta, Királyuteza 12.**

(2) 4—12